

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Η ΨΥΧΗ ΤΟΥ ΟΛΟΥ (του Ralph Waldo Emerson)

✘ Δεν επιθυμώ να ντροπιάσω την ψυχή. Το γεγονός πως βρίσκομαι εδώ μου υποδεικνύει σαφώς ότι η ψυχή έχει εδώ την ανάγκη ενός οργάνου.

Μήπως δε θα έπρεπε να δεχθώ αυτή τη θέση; Μήπως θα έπρεπε να κρύβομαι, να υπεκφεύγω και να υποκύπτω, καταφεύγοντας σε παράλογες δικαιολογίες και σε μια μάταιη μετριοφροσύνη, και να φαντάζομαι την εδώ ύπαρξή μου σαν περιπέτεια; Ή λιγότερο πρόσφορη από την ύπαρξη του Επαμεινώνδα ή του Ομήρου; Ή ότι η ψυχή δε γνώριζε τις ανάγκες της; επιπλέον, δίχως καμιά σκέψη πάνω σ' αυτό, δεν είμαι καθόλου δυσαρεστημένος.

Η αγαθή ψυχή με τρέφει και μου διανοίγει νέες περιοχές δύναμης και απόλαυσης καθημερινά. Δε θ' αποποιηθώ μικρόπρεπα την απεραντοσύνη του καλού, γιατί άκουσα πως ήλθεσε άλλους με κάποια διαφορετική μορφή.

Ο Υπέρτατος Κριτής των σφαλμάτων του παρελθόντος και του παρόντος κι ο μόνος προφήτης εκείνου που πρέπει να γίνει, είναι αυτή η μεγάλη φύση στην οποία αναπαυόμαστε, όπως ακριβώς η γη περιέχεται στην αγκαλιά της ατμόσφαιρας, αυτή η Ενότητα, αυτή η Υπερψυχή, μέσα στην οποία περιέχεται η ιδιαίτερη υπόσταση του κάθε ανθρώπου και γίνεται ένα μ' όλες τις άλλες, αυτή η κοινή καρδιά της οποίας λατρεία είναι η κάθε ειλικρινής συνομιλία, προς την οποία κάθε ορθή πράξη είναι υποταγή, αυτή η παντοδύναμη πραγματικότητα που ανασκευάζει τα τεχνάσματα και τα ταλέντα μας, και που εξαναγκάζει τον καθένα μας να φαίνεται αυτό που είναι και να μιλά με το χαρακτήρα του κι όχι με τη γλώσσα του, και που τείνει αιώνια να διαπερνά τη σκέψη και τα χέρια μας και να μετατρέπεται σε σοφία, σε αρετή, σε δύναμη και σε κάλλος.

Ζούμε στην αλληλουχία, στη διαίρεση, στα μέρη, στα σωματίδια. Ταυτόχρονα μες στον άνθρωπο βρίσκεται η ψυχή του όλου, η

συνετή σιωπή, το παγκόσμιο κάλλος με το οποίο συνδέεται εξίσου κάθε μέρος και κάθε σωματίδιο, το αιώνιο Ένα. Και η βαθιά αυτή δύναμη μες στην οποία υπάρχουμε και της οποίας η μακαριότητα μας είναι τελείως προσιτή, δεν είναι μόνο αυτάρκης και τέλεια την κάθε στιγμή, αλλά σ' αυτή είναι ένα η λειτουργία της όρασης και το ορώμενο αντικείμενο, ο οραματιστής και το όραμα, το υποκείμενο και το αντικείμενο. Βλέπουμε τον κόσμο κομματιαστά, τον ήλιο, τη σελήνη, το ζώο, το δέντρο όμως το όλο, του οποίου αυτά συνιστούν τα απαστράπτοντα μέρη, είναι η ψυχή.

Ο άνθρωπος είναι η πρόσοψη ενός ναού στον οποίο κατοικεί όλη η σοφία κι όλη η αγαθότητα. Αυτό που αποκαλούμε συνήθως άνθρωπο, τον άνθρωπο που τρώγει, πίνει, φυτεύει, λογαριάζει, δεν αντιπροσωπεύει καθόλου τον άνθρωπο όπως, τον ξέρουμε, αλλά τον παραμορφώνει. Αυτόν δεν τον σεβόμαστε, αλλά η ψυχή, της οποίας αυτός είναι όργανο, αν της επιτρεπόταν να εμφανιστεί μέσα από τη δράση του, θα έκανε τα γόνατά μας να λυγίσουν. Αυτή, όταν αναπνέει μες απ' τη διάνοια του, είναι μεγαλοφυΐα, όταν αναπνέει μες απ' τη θέλησή του, είναι αρετή, όταν ξεχύνεται μες απ' τη στοργή του, είναι αγάπη. Και η τύφλωση της διάνοιας αρχίζει όταν θέλει να γίνει κάτι από μόνη της.

Η αδυναμία της θέλησης αρχίζει όταν το άτομο θέλει να γίνει κάτι από μόνο του. Κάθε αναμόρφωση αποσκοπεί σε κάτι ειδικό, να επιτρέψει στην ψυχή να βρει το δρόμο της μέσα από μας μ' άλλα λόγια, να μας υποχρεώσει να υπακούμε.

Απόσπασμα από τα "Δοκίμια" (´Essays´) του Ralph Waldo Emerson

(solon.org.gr)